

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3008/2024. (I. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.20.907/2022/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Szepesházi Péter ügyvéd) útján eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett a Kúria Pfv. II.20.907/2022/8. számú ítélete annak alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó álláspontja szerint az ítélet ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [2] 1.1. Az I. rendű perbeli felperes indítványozó mint adós és zálogkötelezett, a II. rendű felperes mint adós és az I. rendű alperes jogelődjei mint hitelezők és zálogjogosultak devizában nyilvántartott jelzálog alapú kölcsönszerződést kötöttek. A felek a szerződésben a kölcsön összegét 12 600 000 forintban állapították meg. A felek a szerződést úgy módosították, hogy az indítványozó a jogügyletből mint adós kivonásra került, csak zálogkötelezettként kellett helytállnia. Az I. rendű alperes jogelődje a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta figyelemmel arra, hogy a felperesek többszöri felszólítást követően a szerződésben foglalt fizetési kötelezettségüknek nem tettek eleget. Az I. rendű alperes jogelődje a perbeli szerződésből eredő követelését az I. rendű alperesre engedményezte. 2012-ben az eljáró közjegyző a felmondás alapján végrehajtási záradékot állított ki. A záradékolás után a felperesekkel szemben végrehajtási eljárás indult. 2019-ben a végrehajtási eljárás során a II. rendű alperes a perbeli ingatlant mint árverési vevő megvásárolta.
- [3] A felperesek (köztük az indítványozó) keresetükben a velük szemben folyamatban lévő végrehajtási eljárások megszüntetését kérték a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 369. § a) pontja alapján. Arra hivatkoztak többek között, hogy a kölcsönszerződés érvénytelen a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 213. § (1) bekezdés b) és c) pontja alapján, valamint az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tisztességtelensége miatt.
- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megítélése szerint a perbeli kölcsönszerződés létrejött, az a felperesek (köztük az indítványozó) által hivatkozott okokból nem érvénytelen. Az elsőfokú bíróság vizsgálta a felmondás jogszerűségét is. Megállapította, hogy az indítványozót a befizetések vonatkozásában tényleges elmaradás terhelte, erről az I. rendű alperes a felpereseket értesítette, a felperesek többszöri felhívás ellenére sem tettek eleget fizetési kötelezettségnek, ezért a felmondás jogszerű volt. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az indítványozónak a kölcsönszerződést illetően nincs keresetösségi joga, tekintettel arra, hogy szerződésmódosítással az indítványozó a jogügyletből mint adó kivonásra került, a jelzálogszerződés érvényességét érintő keresetet pedig az indítványozó nem terjesztett elő.
- [5] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét a per főtárgya tekintetében helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel úgy ítélte, az adós a régi Pp. 366. §-a szerint végrehajtás megszüntetés iránti keresetet akkor terjeszthet elő, ha az ellene elrendelt végrehajtási eljárás még folyamatban van. Az indítványozó keresetösségi jogának megítélése szempontjából ezért annak volt jelentősége, hogy a kereset benyújtásakor az ellene elrendelt végrehajtási eljárás befejeződött-e. A másodfokú bíróság rögzítette, hogy az indítványozóval szemben a végrehajtást, a végrehajtási záradékot kiállító közjegyző kizárólag a zálogtárgy adós tulajdoni hányadának értékesítése érdekében rendelte el, az ingatlant beköltözhető állapotban árverésen értékesítette és a befolyt vételár figyelembevételével felosztási tervet készített. A bírósági végrehajtásról szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 154/A. § (1), (5) és (10) bekezdéseire figyelemmel, ha az adós az ingatlant a meghatározott időpontig nem hagyja el, a kiköltözés ugyanazon végrehajtási eljárás keretében kikényszeríthető. A másodfokú bíróság szerint, ha a pénzkövetelés behajtására irányuló kielégítési végrehajtás során ingatlanárverésre kerül sor,

az ingatlan birtokba adása az árverési vevő részére a kielégítési végrehajtás utócsелеkménye, nem maga a kielégítési végrehajtás. Figyelemmel arra, hogy az ingatlanra vezetett árverés eredményre vezetett, az indítványozóval szemben indult végrehajtási eljárás már csak az utócsелеkményre folytatódik, nincs vele szemben olyan végrehajtás, amelynek megszüntetését – a kielégítési végrehajtás alapjául szolgáló követelés érvénytelenség vagy a felmondás jogszerűtlensége miatt – kérhetné. Mindezekre figyelemmel az indítványozó keresetösségi joga a kielégítési végrehajtás – a kereseti kérelme benyújtását megelőző – befejeződésére tekintettel nem áll fenn, ezért a keresetét el kellett utasítani.

- [6] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú bíróságot, másodlagosan a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasító határozat meghozatalát kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a régi Pp. 369. §-ba és a régi Pp. 3. § (1) és (2) bekezdésébe ütköző módon állapította meg, hogy az indítványozó nem rendelkezett keresetösségi joggal. Egyetértett azzal, hogy a kielégítési és a kiürítési végrehajtást el kell egymástól választani, de az indítványozó azzal, hogy a végrehajtás megszüntetés iránti per indokaként a kölcsönszerződést támadta, nem választott a két végrehajtásrész között. A kereseti kérelem határozottan a teljes végrehajtás megszüntetésére vonatkozott, amelynek része a kielégítési és a kiürítési végrehajtási rész is.
- [7] A Kúria döntése szerint az érdemben elbírálható felülvizsgálati kérelem nem volt alapos. A Kúria utalt arra, hogy a régi Pp. 366. §-a alapján a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti per mindaddig megindítható, amíg a végrehajtás folyamatban van. Ha a végrehajtási eljárás már nincs folyamatban, mert az adós – önkéntes – teljesítése vagy a követelés összegének behajtása folytán befejeződött, a végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránti per indítása fogalmilag kizárt (BH2014. 308.). Arra vonatkozóan, hogy a végrehajtás mikor tekinthető befejezettnek, a Kúria a BH2015. 12. számon közzétett eseti döntésében rámutatott: ha a pénzkövetelés behajtására irányuló végrehajtás során beköltözhető módon elárverezik az adós ingatlanát és ezzel a „kielégítési” végrehajtás befejeződik, az ingatlan birtokba adása az árverési vevő részére olyan utócsелеkmény, amely az árverés realizálásához szükséges de a birtokba adás már nem a kielégítési végrehajtás eljárási csелеkménye. Az indítványozó keresetösségi joga tekintetében kiemelt jelentősége volt annak, hogy a perbeli szerződéses jogviszonyban – annak módosítását követően – kizárólag zálogkötelezettként vett részt. A perbeli kölcsönszerződésből eredő követelésért így kizárólag – a régi Ptk. 251. § (3) bekezdése alapján – a zálogtárgy erejéig vállalt felelősséget. A kölcsönszerződés felmondását követően a vele szemben indult végrehajtási eljárásban a zálogtárgyat a végrehajtó értékesítette, az ingatlant árverés útján értékesítette, az az árverési vevő tulajdonába került. Az indítványozó a végrehajtás megszüntetése iránti keresetét mindezeket követően terjesztette elő. Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság helyesen, jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy az indítványozó keresetösségi joga a kielégítési végrehajtás – kereset benyújtását megelőző – befejeződésére tekintettel nem áll fenn.
- [8] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, és az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [9] Az indítványozó álláspontja szerint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét jelenti, hogy a Kúria önkényesen értelmezte az indítványozó felülvizsgálati kérelmét. Önkényes mérlegelés és ekként a tisztességes eljáráshoz való jog megsértése az, hogy bár a Kúria a felülvizsgálati eljárást érdemben lefolytatta, azonban annak egyes kiemelt részeit önkényesen eldöntve nem vizsgálta. A Kúria a jelen panasszal támadott ítéletében az önkényes mérlegelés tilalmát és a tisztességes indokoláshoz való jog sérelmét valószínűsítette meg azzal, hogy iratellenesen, és a saját eljárásjogának önálló értelmezésével (figyelmen kívül hagyva a Pp. előírásait is) a felülvizsgálati kérelem lényegi tárgyait nem vizsgálta.
- [10] Az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdésébe (tulajdonhoz való jog) ütközés azért következett be az indítványozó szerint, mert a pervesztesség befolyásolta a kölcsönszerződésből fakadó fizetési kötelezettséget, ideértve a perköltség-teljesítési kötelezettséget, ezek végrehajthatóságát, a vagyoni hátrány pedig sérti a tulajdonhoz való jogot.
- [11] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [12] Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt az indítványozó határidőben nyújtotta be. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése], a támadott bírói döntést, a Kúria Pfv.II.20.907/2022/8. számú ítéletét,

továbbá kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.

- [13] Alaptörvény-ellenességre vonatkozó okfejtést az indítvány a sérülni vélt alaptörvényi rendelkezésekkel kapcsolatban tartalmaz, kivéve az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét tekintve. Ennek kapcsán azt Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz e részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek, ugyanis a XV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában az indítványozó egyáltalán nem adott elő érvelést, a XIII. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában az indítványozó pedig nem adott elő alkotmányjogilag értékelhető érvelést az ügye vonatkozásában. Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy az indítvány az Alaptörvény fent hivatkozott rendelkezései tekintetében nem felel meg a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mivel – az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint – az indokolás hiánya az ügy érdemi elbírálásának akadálya {lásd többek között: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]}.
- [14] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [15] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet arra a következetes gyakorlatára, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírlására {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság ugyancsak hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó valójában egyet nem értését fejezi ki a Kúria döntésével, annak érvelésével, indokolásával kapcsolatban. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróság döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [16] Az előbbiek mellett az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Jelen ügyben megállapítható, hogy a Kúria a döntés szempontjából releváns kérdéseket vizsgálat tárgyává tette, és követhetően számot adott döntése indokairól. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indítványozó ezzel összefüggésben bírói mérlegelési, jogalkalmazási kérdéseket kifogásol. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint viszont nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {lásd például: 3095/2021. (III. 12.) AB végzés, Indokolás [26]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]} Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog megsértésének kételye nem merül fel.
- [17] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, így az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek.

- [18] 4. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. december 12.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1441/2023.

